

for denne Sag, navnlig den beffendte Ober, som meget har beffæstiget sig dermed, altid fastholdt, at hvor ønskeligt end Goveriets Ophevelse er, saa er det noget, som aldrig kan foregaae, uden at Godseieren giver sit Minde dertil; men selv i de Lande, hvor Ober dengang opholdt sig, er man senere gaaet over til Afløsning, idet man har antaget, at en Præstation, der bestod i Arbejde, kunde, uden noget væsentligt Indgreb i Bedkommendes Stilling, forandres til en aarlig Pengepræstation, og man har da næsten altid knyttet dertil en Gjensidighed, saa at denne Obergang kun kunde skee med begge Parters Samtykke, saaledes som det ogsaa er blevet optaget i nærværende Lovudkast. Man har forøvrigt, saavidt mig beffendt, paa alle Steder fastholdt, at, hvor det var en Eiendom, der dreves med et samlet Goveri, der maatte Afløsningen skee under Et for den samlede Eiendom, og at ikke nogen Enkelt kunde forlange Goveriets Afløsning, hvorimod naturligvis den Goveriberettigede, der repræsenterede den ene hele Side af Forholdet, kunde forlange det afløst; men jeg troer rigtignok, at man meget sjældent er gaaet saa vidt som Udcastet, saaledes som det nu foreligger, nemlig at indrømme, at en Trediedeel af de Goveri- pligtige kunde forlange Goveriet afløst. Man er dog, saavidt jeg erindrer, i en fremmed Lov netop gaaet saa vidt; men med den tilføiede Betingelse, at denne Trediedeel af Hovbønderne dog skulde besidde det halve af det Areal, hvoraf der blev ydet Goveri til Hovedgaarden, og det tør forudsættes, at det ikke vil være det ærede Thing ubekendt, at Regjeringens Forslag fastholdt den almindelige Regel, som ogsaa synes at ligge i Forholdenes Natur, at det skulde være Halvdelen af de Goveri- pligtige, som skulde tvinge den anden Halvdeel til Afløsningen; men man er paa et andet Sted, i Erkendelse af den særdeles Interesse, som Sagen har for det Offentlige, gaaet ind paa, at en Trediedeel af Hovbønderne skulde kunne forlange det, og jeg troer heller ikke, at det er en saadan Forandring, som ikke skulde kunne finde sin Støtte netop i denne særdeles Vigtighed, som denne Foranstaltning har for det Offentlige, skøndt det vistnok er noget uønsket, saaledes som ogsaa bemærket af den ærede

Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de District (Monrad). Efter hvad jeg saaledes har anført, maa jeg selvfølgelig, hvad ogsaa Fleertallet af Comitæen har holdt paa, ansee det for ubetinget nødvendigt, at den Goveriberettigede faaer den samme Ret som Goveribønderne til at forlange Goveriet afløst, og at saaledes det stillede Endringsforslag ikke gaaer igjennem, hvorimod, naar man kommer til det Endringsforslag, som er stillet under Nr. 14, jeg for mit Bedkommende ikke skal have Noget derimod.

C. S. Hansen: Da jeg begjærede Ordet, var det for at imødegaae den ærede Deputerede for Maribo Amts 4de District (Monrad); men da Ordføreren, saavidt jeg skjønner, fuldstændigt har berigtiget de Anskuelser, som af den nævnte Rigsdagsmand bleve udtalte, og som ikke stemte overeens med, hvad der hidtil i Thinget er blevet hørt i denne Anledning, saa skal jeg ikke videre opholde Sagen.

Monrad: Ja, jeg kan ikke vide, hvorved den sidst ærede Taler er bleven overbevist, og jeg kan ikke være enig med ham deri, at Ordføreren's Dittringer være gjendrivende, ligesaa lidt som den ærede Indenrigsminister har anført Noget imod hvad jeg anførte. Han fremførte vel endeel Exempler, hentede fra fremmede Lande, om den Maade, hvorpaa man var gaaet frem der. Jeg skal ikke hente mine Exempler fra fremmede Lande, jeg skal blot holde mig til selve Sagens Natur; men jeg maa dog bemærke, at hvis denne S vedtages, saa fremkommer den Betsynderlighed, at uagtet Lovgiveren ikke forbyder Goveriet og siger: det skal være affasset inden en vis Tid, saa lægger Lovgiveren den Magt, som han ikke selv tiltager sig, i et mindre Tal af Bønders Hænder, saaledes at de skulle være bestemmende over Eieren og de 2 andre Trediedele af Bønderne (C. S. Hansen: Ja!). Maa jeg bemærke, at jeg troer ikke alene, at de Ord ville blive hørte heri Sagen, som ere hørte før, men ogsaa de Ord, som ikke ere hørte før; jeg veed meget godt, at jeg staaer noget ene med mine Anskuelser i denne Sag, men derfor troer jeg netop at burde udtale dem. Jeg troer at den enkelte Goveribonde bør være berettiget til